

Sauber Bernát

Ez a szakszervezeti igazolványom, amit háború után, miután hazajöttem, 1954-ben készítettek. Külön szakszervezete volt a helyhatósági szerveknek, és oda tartoztak a bíróság és az ügyészségi tagjai is. Komolyan vettük a szakszervezeti munkát: havonta készültek jelentések, amik magukban foglalták elsősorban a professzionális aktivitást, a fegyelmet, különböző szociális problémákat, amik napirenden voltak. Kulturális vonalon komoly aktivitást fejtett ki a szakszervezet: volt kórus, szavalóköri. A tisztviselők és a bírók, ügyészek voltak a tagok. Volt egy fogadott karmester. Ezenkívül volt színjátszó csoport. Én nem vettem részt ilyen aktivitásokban: nem volt hangom, szavalni nem tudtam, nem is akartam. Inkább a szociális vonalon dolgoztam.

Szerveztünk minden évben három bált, ami a törvényszék legrepresentatívabb termében volt, ahol elfért körülbelül négyszáz ember. Zártkörű volt a bál, ahol részt vett a bírói kar, tisztviselők, ügyészek és az ügyvédek családtagokkal. Nagyon érdekesek voltak, és nagyon jól meg voltak szervezve, tombolával, zenekar, tánc. Reggelig el szokott tartani. Ezek a bálók híresek voltak a városban, és mindenki irigyelt bennünket, hogy ilyen teremben és ilyen körülmények között tudtuk megszervezni ezeket a bálokat. A bevétel a jegyeknek az árából -- mert mindenki kellett fizessen belépődíjat -- és a tombolából bejött összeg, amiből minden télen felöltöztettük, ruhával, cipővel, kabáttal azoknak a tisztviselőknek a gyerekeit, akiknek a jövedelmük kicsi volt.

Élelmiszercsomagokat is csináltunk. Talán egyetlen ilyen kulturális megnyilvánulás volt a városban abban az időben, első helyen mi voltunk. Körülbelül az 1970-es évekig folytattuk, utána megtiltotta az Igazságügyi Minisztérium, hogy bevigyenek alkoholt az épületbe. De hát anélkül nem bál a bál -- s akkor megszűnt. De ezek a gyűjtési akciók, az úgynevezett téli segélyek tovább folytak, mindenki hozzájárult bizonyos összeggel keresete és lehetősége szerint, de csak az ott dolgozó takarítónőnek, sofőrnek, lakatosnak, asztalosnak, karbantartónak a gyerekeit segítettük, voltak szép számban ilyen alkalmazottak.

Tizenegyen voltunk Marosvásárhelyen ügyészek, én voltam a főügyész egy időben. Egy román ügyész volt, és kilenc magyar. Én voltam a főügyész, zsidó. A tárgyaláson magyarul beszéltünk. Le volt fordítva a Büntető Törvénykönyv és a Büntető Perrendtartás, a Polgári Perrendkönyv és a Polgári Perrendtartás magyarra, központilag, Bukarestben hitelesített fordítás volt. Ez az 1950-es években és az 1960-as évek elejéig még létezett, a Gheorghiu-Dej idejében. Mi, ügyészek kötelesek voltunk magyarul beszélni a felekkel, akik nem tudtak románul. Nem tolmácson keresztül, mint ahogy most. Erről most hallgatnak. Miért nem mondják, hogy Ceausescu idején lehetett tárgyalni magyarul Marosvásárhelyen? Egy évvel ezelőtt vagy mikor, egy tárgyaláson egy öregasszony nem tudott válaszolni a bírónak, és kérdi a bíró: "Tud valaki itt magyarul?" Akkor azt mondtam: "Ha megengedi, én fordítom." Milyen nagy vívmány, hogy most lehet tolmácson keresztül magyarul beszélni. De ilyesmi nem létezett 1989 előtt [lásd: az 1989-es romániai forradalom]. Volt két népbíró, ha véletlenül az egyik bíró román volt, a másik bíró kellett beszéljen magyarul. Sőt, odáig akartak menni, hogy az aktákat és az ítéletet is magyarul szerkesszék, de ebbe a központ már nem ment bele.

Nem dicsérem az akkori időket, de azt állítom, hogy 38 éven keresztül, amikor én dolgoztam, nem telefonált rám az első titkár, hogyha valaki például sikkasztott, akkor az iratokat le kell zárni. (Itt akkor az első titkár Csupor Lajos volt. A foglalkozása szabó volt, de nem volt egy buta ember.) Olyan volt, hogy enyhítettünk, nem adtunk öt évet, hanem adtunk három évet, és ha lehetett, felfüggesztettük, de ezt teljesen törvényesen. Volt olyan utasítás, hogy 24 óra alatt el kell ítélni mindenkit, akit elkaptak. Volt olyan 1957-ben-1958-ban-1959-ben, hogy elkaptak egy parasztot, aki jött a mezőről, és hozott magának egy zsák vagy húsz cső kukoricát. Elkapták, felhozták és 24 óra alatt kapott két évet. Ha [azaz: Azt, hogy] voltak bűncselekmények, és nem csináltak aktákat, és nem kerültek a rendőrségre és az ügyészségre, ezt nem zárom ki. Biztos, hogy voltak. De amikor hozzánk került egy akta, akkor felelősségteljesen jártunk el.